

ЗАТВЕРЖЕНО

Наказ ректора Київського національного
університету імені Тараса Шевченка

03.11.2021 року № 366-32

ПОЛОЖЕННЯ

про Центр колективного користування науковим обладнанням «Лабораторія фізики та астрофізики високих енергій»

1. Загальні положення

1.1. «Положення про Центр колективного користування науковим обладнанням «Лабораторія фізики та астрофізики високих енергій» розроблене відповідно до вимог ст.13 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» і визначає правові, організаційні та фінансові засади функціонування цього центру як структурного підрозділу Науково-дослідної частини Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

1.2. Центр колективного користування науковим обладнанням «Лабораторія фізики та астрофізики високих енергій» (далі – Центр) створений у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (далі – Університет) як структурний підрозділ Науково-дослідної частини відповідно до рішення Вченої ради Університету від 30.06.2021 року (Протокол №17). Діяльність Центру передбачає модернізацію наукової лабораторної бази та найбільш раціональне використання унікальних та вартісних наукових приладів/ обладнання вітчизняного або імпортного виробництва, інших об'єктів дослідницької інфраструктури в інтересах наукової спільноти України, підвищення якості освітнього процесу і рівня наукових досліджень, надання послуг замовникам на договірній основі.

Учасниками Центру є:

1. Львівський національний університет імені Івана Франка МОН України.
2. Інститут теоретичної фізики ім. М.М. Боголюбова НАН України.
3. Інститут прикладних проблем механіки і математики ім. Я.С.Підстригача НАН України.
4. Головна астрономічна обсерваторія НАН України.
5. Київський академічний університет НАН України та МОН України

1.3. Центр входить до складу Університету як структурний підрозділ Науково-дослідної частини Університету, має власну назву та підпорядковується проректору з наукової роботи.

Повна назва українською мовою Центр колективного користування науковим обладнанням «Лабораторія фізики та астрофізики високих енергій».

Абревіатура – ЦККНО ЛФАВЕ.

Повна назва англійською мовою – Center for the Collective Use of Scientific Equipment "Laboratory of high energy physics and astrophysics".

Абревіатура англійською мовою – CCUSE LHEPA.

1.4. Центр у своїй діяльності керується чинним законодавством України, Статутом Університету, Колективним договором Університету, Правилами внутрішнього розпорядку, наказами Ректора, іншими нормативними документами, цим Положенням та угодами про співпрацю з іншими організаціями, які його доповнюють. Діяльність Центру ведеться на основі вимог Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» і Постанови Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 796 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися закладами освіти, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності» (із змінами і доповненнями).

1.5. Центр бере на себе зобов'язання забезпечити якісну та надійну роботу наукового обладнання і приладів, його необхідне фахове обслуговування, умови найкращого використання робочого часу в інтересах наукової спільноти, відсутність штучних обмежень у наданні послуг іншим науковим установам і організаціям України.

1.6. Фінансування діяльності Центру здійснюється за рахунок коштів бюджетної програми у межах видатків загального і спеціального фонду державного бюджету та інших джерел, не заборонених законодавством України.

1.7. Інформація про наукове обладнання Центру, інші об'єкти дослідницької інфраструктури, що надаються для колективного користування, їх основні технічні характеристики та основні напрями досліджень, які можна здійснити на такому обладнанні, контактні дані оператора, порядок використання обладнання/ надання послуг), розміщується на веб-сторінці Університету (<https://science.knu.ua/>).

2. Мета, завдання і організація роботи Центру

2.1. Основною метою діяльності Центру є надання науковцям, здобувачам вищої освіти та здобувачам наукових ступенів, закладам вищої освіти та науковим установам України, іншим організаціям та установам

можливості проводити дослідження на наукових приладах і обладнанні сучасного рівня, інших об'єктах дослідницької інфраструктури, які обслуговуються кваліфікованим персоналом, здатним підтримувати обладнання у робочому стані та надавати консультативні, наукові та інші послуги.

2.2. Завданнями Центру є:

- сприяння реалізації державних цільових наукових і науково-технічних програм та наукових (науково-технічних) проєктів за визначеними пріоритетними тематичними напрямками наукових досліджень і науково-технічних розробок;
- залучення студентів, магістрів, аспірантів та молодих вчених з усієї України до науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт;
- проведення спільних і міждисциплінарних наукових досліджень з вітчизняними та іноземними науковими установами і закладами вищої освіти;
- сприяння міжнародному науково-технічному співробітництву.

2.3. Умови доступу до наукового обладнання Центру та користування ним, як працівниками Університету, так і іншими закладами вищої освіти, науковим установам та іншим організаціям, визначаються регламентом, який затверджується ректором Університету.

2.4. Діяльність Центру розглядається не менше одного разу на рік на засіданні Науково-технічної ради Університету. У загальному річному звіті Університету з наукової діяльності дані про роботу Центру надаються керівником центру.

2.5. У випадку незадовільної роботи Центру Науково-технічна рада Університету може порушити питання про зміну керівника центру або закриття Центру.

3. Матеріально-технічна база

3.1. Наукові прилади та обладнання Центру перебувають на балансі Університету. Перелік базового обладнання, яке використовується Центром на час його створення наведено у Додатку 1. У подальшій діяльності Центру нове обладнання, придбане або передане у тимчасове користування для потреб його функціонування, закріплюється за ним наказом ректора або проректора, на якого покладені обов'язки щодо координування діяльності Центром.

3.2. Центр у своїй діяльності використовує матеріально-технічну базу

структурних підрозділів Університету та має право у встановленому порядку використовувати обладнання структурних підрозділів його учасників. До складу ЦККНО ЛФАВЕ залучаються дослідницькі модулі і системи, обладнання і місце розташування яких визначається додатковою угодою:

- науковий комп'ютерний центр астрофізики високих енергій для підтримки досліджень в області космомікрофізики та використання даних космічних місій в рентгенівському та гама-діапазонах (діючий з 2006 р. проєкт ВІРГО в КНУ, ІТФ та ГАО НАНУ);

- в рамках міжнародної співпраці:

- міжнародний інфраструктурний проєкт побудови та експлуатації масиву черенковських телескопів (Cherenkov Telescope Array CTA) для дослідження космічних джерел гама-випромінювання (повноправні українські учасники Консорціуму з 2015 р.: КНУ, ЛНУ, ІППММ НАНУ),

- міжнародний інфраструктурний проєкт побудови та експлуатації космічного детектора довгохвильового гравітаційного випромінювання: консорціум Laser Interferometric Space Antenna (LISA) (з 2020 р три представники КНУ - асоційовані члени).

3.3. Контроль за цільовим використанням майна Центру здійснюється керівниками структурних підрозділів Університету, на балансі яких знаходиться обладнання, а його збереження – матеріально-відповідальними особами, що призначаються у встановленому порядку.

4. Управління та кадрове забезпечення

4.1. Обов'язки щодо керівництва Центру покладаються наказом ректора Університету за поданням проректора з наукової роботи на одного із співробітників, які працюють у структурних підрозділах Університету відповідно до штатного розпису. За додаткові функціональні обов'язки керівнику Центру встановлюється надбавка до основного окладу.

4.2. Керівник Центру має знати Конституцію України; закони України; акти Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України щодо освітньої галузі; накази та розпорядження Міністерства освіти і науки України; інші законодавчі та нормативно-правові акти з питань наукової і науково-технічної діяльності; правила внутрішнього розпорядку, правила і норми охорони і безпеки праці, пожежної безпеки.

4.3. Особа на яку покладено обов'язки керівника повинна мати вищу освіту освітньо-кваліфікаційного рівня (магістр, спеціаліст), наукову ступінь (доктор наук, кандидат наук), стаж наукової, науково-педагогічної роботи,

що відповідають науковому напрямку діяльності Центру, не менше п'яти років.

4.4. Права і обов'язки працівників (керівника та операторів) Центру визначаються чинним законодавством України, Статутом, Правилами внутрішнього розпорядку і відповідними посадовими інструкціями.

4.5. Керівник Центру:

- здійснює загальне керівництво Центром відповідно до законодавства про наукову, науково-технічну діяльність;

- планує роботу Центру;

- здійснює контроль за роботою співробітників Центру;

- здійснює заходи щодо вдосконалення організаційної структури Центру;

- слідкує за дотриманням регламенту доступу до наукового обладнання Центру;

- відповідає за формування веб-сторінки на сайті Університету та її оновлення відповідно до поточного стану обладнання та експериментальних досліджень, які проводяться у Центрі;

- контролює функціонування електронної форми подачі заявок потенційних користувачів обладнанням центру для проведення досліджень у Центрі та їх узгодження з іншими заявками (не допускати перекриття часу досліджень на одному й тому ж обладнанні).

4.6. Перелік операторів наукового обладнання, яке віднесено до Центру затверджує ректор Університету або проректор, на якого покладені обов'язки щодо координування діяльності Центром.

4.7. До обов'язків оператора входить:

- мати кваліфіковані знання для роботи на відповідному обладнанні, вміти на ньому працювати;

- за необхідністю надати потрібну консультацію стосовно роботи на даному обладнанні;

- разом з замовником повинен попередньо узгоджувати підготовчі етапи вимірювання (характеристики зразків, витратних матеріалів, тощо);

- разом із керівником і замовником узгоджує методи вимірювання, графіки проведення робіт, форми подання результатів випробувань;

- вести робочий журнал, де реєструється час використання наукових приладів, обладнання, об'єктів інфраструктури.

4.8. **Обов'язки операторів** Центру покладаються на співробітників які працюють у структурних підрозділах Університету відповідно до штатного розпису, перелік яких затверджується ректором або проректором на якого покладені обов'язки щодо координування діяльності Центром. За додаткові функціональні обов'язки операторам Центру встановлюється надбавка до основного окладу.

4.9. У структурі Центру можуть створюватися наукові групи, секції для виконання робіт за окремими тематичними напрямками.

5. Порядок надання послуг

5.1. Заклади вищої освіти, наукові установи та організації України, які мають потребу в проведенні досліджень на науковому обладнанні Центру (далі - замовники), подають у письмовому або електронному вигляді на ім'я проректора з наукової роботи заявку, підписану керівником організації-заявника, у якій надається інформація з обґрунтуванням необхідності використання відповідного обладнання/приладу/об'єкту дослідницької інфраструктури, кількість годин, строки та види досліджень, проведення яких потребує використання наукових приладів і обладнання Центру, участі замовника у виконанні міжнародних, вітчизняних наукових проєктів (грантів, угод).

Послуги з використання наукового обладнання Центру для потреб структурних підрозділів Університету та представникам організацій-співзасновників Центру (за умовою їх досліджень за рахунок держбюджету) надаються безкоштовно. Оператори приладів не забезпечують замовників витратними матеріалами, реагентами, надання яких відшкодовується замовниками згідно з кошторисами витрат за відповідними науковими проєктами або врегульовується шляхом укладання договору на проведення досліджень.

5.2. Керівник центру у максимально короткий термін розглядає заявку та приймає рішення щодо можливості її забезпечення Центром, разом оператором відповідного обладнання визначає графік роботи та час використання окремих наукових приладів/обладнання, встановлює необхідну кількість робочих змін на робочий день з урахуванням режиму роботи наукових підрозділів і потреб вчених Університету у використанні наукових приладів/обладнання.

5.3. Платні послуги з використання наукового обладнання / об'єктів дослідницької інфраструктури Центру для забезпечення потреб інших замовників надаються згідно з чинним законодавством України.

5.4. При опублікуванні результатів здійснених у Центрі вимірювань/ досліджень у вигляді статей, тез, монографій, дисертацій, звітів, іншого інформаційного матеріалу замовник має вказувати назву Центру, назву приладу та іншу інформацію, необхідну для висвітлення методики досліджень.

6. Прикінцеві положення

6.1. Створення, реорганізація та ліквідація Центру відбувається на підставі рішення Вченої ради Університету та затверджується наказом ректора Університету.

6.2. Зміни та доповнення до Положення можуть вноситись наказом ректора за рішенням Науково-технічної ради Університету.

6.3. Положення про Центр затверджується і вводиться в дію наказом ректора Університету.

Відповідальний за укладання Положення

Начальник НДЧ

Олег НЕДИБАЛЮК

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з наукової роботи

Ганна ТОЛСТАНОВА

Начальник ЮВ

Ірина САЛЕНКО